

Een catalogus van alles dat mis kan gaan

Het defensierapport is te alarmerend en te ambitieus, stellen tien academici vast. Het biedt niet de juiste antwoorden op de uitdagingen waarmee we kampen.

Tien academici (*) (Lees [hier de analyse van Vrede vzw](#) over het defensierapport)

vrijdag 2 juli 2021

Twaalf experts presenteerden vorige week woensdag hun gezamenlijke defensierapport aan het parlement ([DS 23 juni](#)). Minister van Defensie Ludivine Dedonder (PS) vroeg hen om aanbevelingen te doen om de Strategische Visie uit 2016 te actualiseren. Het rapport, dat gecoördineerd werd door het ministerie van Defensie, adviseerde om meer uit te geven. De vorige regering had nochtans al besloten om het defensiebudget significant te verhogen (van 0,95 tot 1,30 procent van het bbp tegen 2030). De experts stellen voor om de militaire uitgaven te doen stijgen naar het Navo-gemiddelde van 1,7 procent van het bbp.

Waar die middelen vandaan moeten komen met een pandemie die de staatskas zwaar onder druk zet, laat het rapport in het midden. Militaire uitgaven moeten gerechtvaardigd zijn, gebaseerd zijn op een nauwkeurige beoordeling van hun politieke nut en gestoeld zijn op het besef dat er grenzen en risico's aan verbonden zijn. Al die elementen ontbreken helaas in het verslag of krijgen een eenzijdig militair antwoord.

Herbewapenen

Het rapport bevat apocalyptisch aandoende overwegingen over de veiligheidsomgeving en over de aankoop van materieel en de uitbouw van extra militaire capaciteiten. Het leest als een catalogus van alles dat maar mis zou kunnen gaan op het internationale toneel in de komende jaren. Welke rol Defensie kan spelen bij de risico's die gelinkt zijn aan een groeiende wereldbevolking, migratie, infectieziekten, het toenemende autoritarisme of de klimaatverandering is niet duidelijk. De algemene toon van het document suggereert dat we wapens nodig hebben om de gevolgen van die problemen op te vangen.

Het rapport laat uitschijnen dat Defensie een verantwoordelijkheid heeft in te vullen van Antarctica tot Latijns-Amerika

Het rapport wijst verder op risico's en dreigingen gelinkt aan de opkomst van nieuwe grootmachten. De voorbije jaren is China sterk opgekomen en liet Rusland zich opnieuw gelden op het internationale toneel. In die context zit er volgens de auteurs niets anders op dan te herbewapenen. Over onze verantwoordelijkheid in de achteruitgang van de geopolitieke situatie – met name de uitbreiding van de Navo richting het oosten, tegen de beloftes aan Rusland in – wordt met geen woord gerept. De mechanismen die het grootmachten met uiteenlopende belangen makkelijker zouden maken om samen te leven, komen evenmin aan bod.

We zouden het kunnen hebben over een nieuw 'Helsinki-proces', dat in de jaren 70 werd opgestart om de relaties met Rusland te verbeteren. In plaats daarvan duwt het document ons richting een terugkeer van de *high intensity war*, waarbij we een beroep kunnen doen op de defensie-industrie om in de dodelijke logistiek te voorzien. Het risico op een nieuwe wapen-

wedloop wordt nergens aangehaald. Dat de militaire uitgaven van Europese landen (300 miljard dollar) ver boven die van Rusland (60 miljard dollar) uitsteken, wordt handig verzwegen, net zoals het feit dat China op militair niveau eerder een regionale dan mondiale speler is.

Verder bespeuren we nergens in het rapport enige kritiek op het nucleaire arsenaal van de Navo, waarvan een tiental kernwapens in België opgeslagen ligt, terwijl het VN-Verbodsverdrag op Kernwapens in januari 2021 in werking trad. Bovendien beveelt het rapport aan om voorbereidingen te treffen voor nieuwe buitenlandse militaire operaties, maar blijft het stil over de mislukte missies in Afghanistan, Irak, Libië en de Sahel.

Duur en bizar arsenaal

De aanbevelingen in het rapport rond de behandeling van het personeel en de nood om rekening te houden met diversiteit verwelkomen we. Maar al bij al kampt het rapport met een groot probleem: de vraag naar nieuw militair materieel wordt slechts oppervlakkig gekoppeld aan de risico's en dreigingen die naar voren komen uit de studie van onze veiligheidsomgeving. Een politieke reflectie over de hiërarchie van de problemen en de te behalen doelstellingen ontbreekt.

Het rapport laat uitschijnen dat Defensie een verantwoordelijkheid heeft in te vullen van Antarctica tot Latijns-Amerika met een tussenstop in de Kaukasus. De beschrijving van de internationale omgeving lijkt vooral een voorwendsel te zijn voor de ontwikkeling van een duur en bizar arsenaal dat gaat van verticaal opstijgende vliegtuigen tot gewapende drones en kruisraketten. Is dat wat ons veiligheid brengt?

Tijdens de vorige regeerperiode werd gekozen voor een klassiek defensiebeleid dat gebaseerd is op herbewapening. Met dit incoherente rapport, dat een militaristische visie op de wereld naar voren schuift, geven de experts de regering groen licht om die gevaarlijke koers voort te zetten.

(*) Tom Sauer (UAntwerpen), Eva Brems (UGent), Dries Lesage (UGent), Marlies Casier (UGent), Goedele De Keersmaeker (UGent), Denis Duez (Saint Louis), Elena Aoun (UCL-Mons), Anne Lagerwall (ULB), Yannick Quéau (GRIP), Christophe Wasinski (ULB).